

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-2-044
Karar Sayısı : 23-49/943-335
Karar Tarihi : 19.10.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN,
Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Ebrar KOCAMAN, Azerhan Utku FINDIK, Zekiye KARALI,
Merve GÖZÜKATI, Ömer Burak ARTUKOĞLU

C. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Sabri Bakışgan ve Oğulları Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
Başpınar OSB Mah., OSB 5. Bölge, 83501. Cad., No: 11/0,
Şehitkamil/GAZİANTEP

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 12.09.2023 tarihli ve 23-42/811-M kararıyla Antep fıstığı alımı ve satımı alanında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında yürütülen önaraştırma kapsamında, 15.09.2023 tarihinde Sabri Bakışgan ve Oğulları Gıda San. Tic. Ltd. Şti.de yapılan yerinde incelemenin engellenmesi/zorlaştırılması.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 12.09.2023 tarihli ve 23-42/811-M sayılı kararı uyarınca; Antep fıstığı alımı ve satımı alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Önaraştırma sürecinde, görevli meslek personeli tarafından 15.09.2023 tarihinde Sabri Bakışgan ve Oğulları Gıda San. Tic. Ltd. Şti.de (GÖRAL KURUYEMİŞ) yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda GÖRAL KURUYEMİŞ'te yapılan yerinde inceleme esnasında, incelemenin zorlaştırılması sonucunu doğuran eylemler ile karşı karşıya kalınmıştır. Konu hakkında düzenlenen 16.10.2023 tarih, 2023-2-044/BN-02 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notunda özetle; 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereğince Sabri Bakışgan ve Oğulları Gıda San. Tic. Ltd. Şti.ye idari para cezası verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Olayın Gelişimi

- (4) GÖRAL KURUYEMİŞ'te yerinde inceleme gerçekleştirmek amacıyla 15.09.2023 tarihinde saat 13.44'te Başpınar OSB Mah. OSB 5. Bölge 83501. Cad. No:11 Şehitkamil/GAZİANTEP adresindeki teşebbüs binasına giriş yapılmıştır. Yerinde inceleme ekibi tarafından yetki belgeleri ile Rekabet Kurumu kimlik kartları teşebbüs yetkililerine ibraz edilmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinin Kurul emrinde çalışan uzmanlara verdiği yetkiler ile aynı Kanun'un 16. ve 17. maddelerinde düzenlenen idari para cezaları hakkında teşebbüs yetkililerinin bilgi edinilmesi sağlanmıştır.

- (5) Gerçekleştirilen inceleme sırasında GÖRAL KURUYEMİŞ Yönetim Kurulu Başkanı (.....), GÖRAL KURUYEMİŞ Yönetim Kurulu Üyesi (.....), GÖRAL KURUYEMİŞ Yönetim Kurulu Üyesi (.....) ve GÖRAL KURUYEMİŞ Yönetim Kurulu Üyesi (.....) tarafından kullanılan mobil cihazlar “Yerinde İncelemelerde Dijital Verilerin İncelenmesine İlişkin Kılavuz” kapsamındaki usul ve esaslara göre ilgililerin refakati eşliğinde incelenmiştir.
- (6) Söz konusu inceleme sırasında GÖRAL KURUYEMİŞ Yönetim Kurulu Üyeleri (.....), (.....) ve (.....) tarafından yerinde inceleme ekibine çeşitli müdahalelerde bulunulmuştur. Söz konusu sürecin detaylı olarak açıklaması şu şekildedir:
- Teşebbüs mahalline gidildiği ilk andan itibaren, yukarıda isimleri ve ünvanları belirtilen kişiler tarafından yerinde inceleme ekibine yönelik olarak incelemenin zorlaştırılması şeklinde değerlendirebilecek yaklaşımlar sergilenmiştir.
 - Yerinde inceleme ekibi tarafından boş bir USB bellek istenildiğinde “*Neden yanınızda getirmediniz? Bir de size USB bellek mi bulacağız? Madem bu kadar önemliydi Kurumunuz size verseydi.*” ifadeleri kullanılmış, yerinde inceleme ekibindeki uzman yardımcılara defalarca kendi çalışanlarına hitap ettikleri gibi “*Genç*” şeklinde ve emir kipleri ile hitap edilmiştir.
 - Yerinde inceleme ekibinden Rekabet Başuzmanı (.....) tarafından, teşebbüs yetkililerine kamu görevi icra eden memurlara yönelik olarak söz konusu davranışlarda bulunulmaması gerektiği hatırlatılmış, bunun üzerine GÖRAL KURUYEMİŞ Yönetim Kurulu Üyesi (.....) tarafından “*Ben bunu tanımıyorum. Nasıl hitap edeceğim?*” ifadeleri kullanılmış, anılan kişiye Rekabet Uzman Yardımcısı (.....) tarafından “*Beyefendi şeklinde hitap edebilirsiniz.*” şeklinde cevap verilmiş, akabinde Yönetim Kurulu Üyesi (.....) sesini yükselterek “*Size iyilik yapmayacaktık, kimseye iyilik yapmayacaksın. Çay, kahve ikram ettik, hata etmişiz.*” diyerek bağırarak ve masada bulunan boş çay ve kahve bardaklarını açık olan ofis camından aşağı fırlatmıştır.
 - Rekabet Başuzmanı (.....)’un gerginliğin giderilmesi amacıyla teşebbüs yetkililerine yapmış olduğu telkinler karşılıksız kalmıştır.
 - Ardından Yönetim Kurulu Üyesi (.....)’ın kardeşi olan Yönetim Kurulu Üyesi (.....) görevli meslek personeline bağırarak ve görevli meslek personelinin üzerlerine yürümüştür. Yönetim Kurulu Üyesi (.....), ağabeyi olan Yönetim Kurulu Üyesi (.....) tarafından birkaç defa inceleme yapılan odadan çıkarılmış ancak her seferinde Yönetim Kurulu Üyesi (.....) tehditkâr davranışlara devam ederek odaya tekrar girmiştir.
 - Yönetim Kurulu Üyesi (.....) bu sırada yerinde inceleme ekibinin etrafında bulunduğu masaya defalarca vurarak bağırarak devam etmiş ve telefonundaki özel görüşmelerin incelendiğini iddia etmiştir.
 - Yerinde inceleme ekibi, incelemenin Yönetim Kurulu Üyesi (.....) refakatinde gerçekleştiğini hatırlatmış ve kendisinin özel konuşma olarak nitelendirdiği hiçbir yazışmanın incelenmediğini söylemiştir.
 - Odaya tekrar giren Yönetim Kurulu Üyesi (.....) tarafından yerinde inceleme ekibinin yetkisiz olduğu iddia edilmiştir. (.....), Kurulun vermiş olduğu yetkiyi açıklamaya çalışan Rekabet Başuzmanı (.....)’un ifadelerine kayıtsız kalmış, yerinde inceleme ekibinin üzerine yürümeye ve bağırarak devam etmiştir.

- Daha sonra Yönetim Kurulu Üyesi (.....), Rekabet Uzman Yardımcısı (.....)'in kolundan tutarak *“Bir an önce tutanağınızı tutun, çıkın, gidin.”* ifadelerini kullanmıştır.
- Bilgisayar ortamında hazırlanan tutanağın çıktısını almak isteyen yerinde inceleme ekibine USB bellek temin edilmemiş, tutanağın e-posta yolu ile teşebbüse iletilmesi talep edilmiş, *“Bunlara vermeyin wifi şifresini, kendileri nasıl atarlarsa atsınlar.”* denilmiş, e-posta adresi talep edildiğinde Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'a ait ve üzerinde teşebbüsün e-posta adresi yer alan kartvizit yerinde inceleme ekibine doğru fırlatılmıştır. Bahsedilen e-posta adresine e-posta gönderilmiş olmasına rağmen uzun süre çıktı alınamamıştır.
- Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından yerinde inceleme ekibi başka bir odaya alınmıştır. Gerginliğe neden olan Yönetim Kurulu Üyeleri (.....) ve (.....), babaları (.....)'ın ve diğer kardeş (.....)'in telkinlerine rağmen söz konusu odanın kapısını zorlayarak yerinde inceleme ekibinin yanına girip bağırmasına devam etmişlerdir.
- Yerinde inceleme ekibi başka bir odaya geçerken teşebbüs yetkilileri tarafından giriş-çıkış olarak kullanılan idari bina kapısına girişi-çıkışı engelleyecek şekilde bir kamyonet çekildiği görülmüştür.
- Yaşanan tüm bu süreç neticesinde kamu görevlerini icra eden meslek personeli, can güvenliklerinden endişe ederek yerinde incelemenin engellenmesine/zorlaştırılmasına ilişkin tutanağı teşebbüs adresinde tutamamış, gerginliğin şiddetlenmemesi adına yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanağı teşebbüs yetkilileri ile karşılıklı olarak imzalanarak teşebbüs binasından hızlı bir şekilde çıkılmıştır.
- Yerinde incelemenin engellenmesine/zorlaştırılmasına ilişkin tutanak, yerinde inceleme ekibi tarafından teşebbüs adresinden ayrıldıktan sonra güvenli bir yerde hazırlanarak imza altına alınmıştır.

G.2. Değerlendirme

- (7) Yerinde inceleme yetkisi, 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin ortaya çıkarılmasında kullanılan araçların başında gelmektedir. Bu yetkinin etkin bir şekilde kullanılması, yerinde incelemelerden verimli sonuçlar elde edilebilmesi açısından büyük öneme sahiptir.
- (8) 4054 sayılı Kanun'un “Yerinde İnceleme” başlıklı 15. maddesi;

“Kurul, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken gerekli gördüğü hallerde, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunabilir. Bu amaçla teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin:

- a) *(Değişik: 16.06.2020-7246/4. Md.) Defterlerini, fiziki ve elektronik ortam ile bilişim sistemlerinde tutulan her türlü verilerini ve belgelerini inceleyebilir, bunların kopyalarını ve fiziki örneklerini alabilir,*
- b) *Belirli konularda yazılı veya sözlü açıklama isteyebilir,*
- c) *Teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde incelemeler yapabilir.*

İnceleme, Kurul emrinde çalışan uzmanlar tarafından yapılır. Uzmanlar incelemeye giderken yanlarında incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idarî para cezası uygulanacağını gösteren bir yetki belgesi bulundurlar.

(Ek: 01.08.2003-4971/25. Md.) İlgililer istenen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların suretlerini vermekle yükümlüdür. Yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hakimi kararı ile yerinde inceleme yapılır.”

şeklinde düzenlenmiştir.

- (9) 4054 sayılı Kanun'un "İdari Para Cezası" başlıklı 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; "yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması", teşebbüslere idari para cezası verilmesini gerektiren hallerden biri olarak sayılmıştır. Söz konusu hükme göre Kurul, incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması halinde, teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerine gayri safi gelirlerinin binde beşi oranında idarî para cezası verir.
- (10) Bu noktada yerinde incelemenin engellenmesi veya zorlaştırılması tespitlerinin bulunduğu Kurul kararlarına değinilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiştir.
- (11) Kurulun 11.11.2009 tarihli ve 09-54/1320-M sayı kararında; Reysaş Taşıt Muayene İstasyonları İşletim AŞ'de (REYSAŞ) gerçekleştirilen yerinde incelemede teşebbüsün inceleme hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak ve incelemenin seyrini belirlemek amacıyla, görevli meslek personeli, teşebbüs yetkilileri ile bir toplantı gerçekleştirmiştir. Akabinde görevli meslek personeli tarafından REYSAŞ Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in odasında inceleme yapılacağı teşebbüs yetkililerine bildirilmiştir. Ancak Yönetim Kurulu Başkanının odasının şifreli kilitli olduğu ve şifresinin yalnızca kendisinde ve korumasında olduğu ifade edilmiştir. Öte yandan toplantı esnasında REYSAŞ Finans Müdürü (.....) toplantıdan bir süreliğine ayrılmış, şirket çalışanları ile birlikte şirket binasında aranmasına rağmen, kendisine ve taşınabilir bilgisayarına 10-15 dakika süresince ulaşılması mümkün olmamıştır. Söz konusu durumun Kurum meslek personelinin bilgisi dışında gerçekleşmesi, belirtilen süre içinde (.....)'a ulaşılamaması ve bu süreçte bizzat Kurum meslek personeli tarafından daha önce bir ara açık olduğu görülen (.....)'in odasının kapatılmış olduğunun görülmesi üzerine, (.....)'in sekreterine söz konusu şahsın odasında da yerinde inceleme yapılacağı belirtilmiş ve şahsın gelmemesi halinde odasının yetkili kişilerce açılması ve bir şirket yetkilisi gözetiminde odada yerinde inceleme yapılmasının sağlanması talebi iletilmiştir. (.....)'in şirkete gelmesi üzerine kendisi şifresini girerek odasını açmış bu süreçte görevli meslek personeli tarafından kendisine yetki belgeleri ibraz edilerek 4054 sayılı Kanun hükümlerine ve yerinde incelemenin usulüne ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur. (.....) ise, savcılık kararı bulunmaksızın bir çalışma ofisine girilemeyeceğini, yetki belgelerinin bu kapsamda bir inceleme için yeterli olmadığını iddia etmiştir. Açıklamalarla tatmin olmayan ve sinirli tavırları gözlenen mezkûr şahıs müteakiben, odasında özel eşyalarının veya özel hayatıyla ilgili hususların bulunabileceğini belirterek, "İçeride belki benim özel eşyalarım var, belki sevgilim var, belki silahım var! Siz nasıl girip benim odamda inceleme yapmak isteyebilirsiniz?" şeklinde ifadeler kullanmıştır. Bunun da ötesinde (.....), toplu tabanca olarak tabir edilen ve içinin dolu olduğu görevli meslek personeli tarafından görülen tabancasını çekmecesinden fevri tavırlarla çıkararak masaya koymuş ve "İnceleme yaparak neyi bulacaksınız, bunu mu?" diyerek tabancasını işaret etmiştir.
- (12) Anılan Kurul kararına göre, yaşanan gelişmeler üzerine, meslek personelinin 4054 sayılı Kanun'un ve bu kapsamda çıkarılan yetki belgelerinin verdiği görevlerin ve hakların (.....)'e tekrar izah edilmesi üzerine muhatap yerinde inceleme yapılmasına yaklaşık 30-35 dakikalık kayda değer bir gecikmenin ve zorlaştırmanın ardından ikna olmuştur. Ancak (.....)'in yerinde incelemenin sıhhatini etkilemeye yönelik söylemleri devam etmiştir. Yaşananların aynen tutanağa geçirileceğinin, (.....)'e ve şirketin diğer

yetkililerine belirtilmesi üzerine, anılan şahıs söz konusu hususların bulunduğu bir tutanağı hiçbir surette imzalamayacağını ifade ederek şirketi terk etmiştir. Ardından meslek personel tarafından sadece yerinde incelemenin geciktirildiğini esas alan tutanak şirkette tanzim edilerek şirket yetkililerinin imzasına bağlanmıştır. Yerinde incelemenin tamamlanmasının ardından ise yerinde incelemeler sırasında devlet memuruna karşı hukuka aykırı, tasvip edilemeyecek ve yerinde incelemeyi zorlaştıran mahiyette davranışları da içeren ikinci tutanak kaleme alınmıştır. Yukarıda açıklanan gelişmeler neticesinde görevli meslek personeli tarafından yerinde inceleme yapılmasını geciktirmesi ve zorlaştırması sebebiyle, teşebbüs hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

- (13) Kurulun 13.02.2019 tarihli ve 19-07/86-36 sayılı kararında ise; Anı Turizm Yatırım Ticaret ve Sanayi AŞ (ANITUR)'de gerçekleştirilen yerinde incelemede, ANITUR Yönetim Kurulu Başkanından teşebbüse ait organizasyon şeması talep edilmiş; ANITUR Yönetim Kurulu Başkanı tarafından organizasyon şemasının verilemeyeceği ve bilgisayarların o sırada orada olmadığı ifade edilmiştir. Akabinde yerinde inceleme ekibi tarafından bina içinde bulunan raflardaki klasörlerin incelenebileceği bilgisi verilmesine rağmen söz konusu klasörlerin inceleneceği sırada teşebbüs yetkilileri tarafından yerinde inceleme ekibinin teşebbüsten çıkması gerektiği defaatle söylenmiştir. Karşılaşılan tutum sebebiyle yerinde inceleme ekibinin, inceleme sürecine devam edememesi sebebiyle teşebbüs hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.
- (14) Yukarıda yer verildiği üzere, GÖRAL KURUYEMİŞ'in, görevli meslek personeline bağırarak, meslek personelinin üzerine yürümek, bardak fırlatmak, meslek personelinin tehdit etmek suretiyle 15.09.2023 tarihinde teşebbüste yapılmak istenen yerinde incelemeyi engellendiği/zorlaştırdığı anlaşılmaktadır.
- (15) Yukarıdaki açıklamalar kapsamında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi çerçevesinde GÖRAL KURUYEMİŞ'e 2022 yılı gayri safi gelirlerinin binde beşi oranında idarî para cezası verilmesine karar verilmiştir.

H. SONUÇ

- (16) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 12.09.2023 tarihli ve 23-42/811-M sayılı kararıyla yürütülen önaraştırma kapsamında; 15.09.2023 tarihinde yapılan yerinde incelemenin Sabri Bakışgan ve Oğulları Gıda San. Tic. Ltd. Şti. tarafından engellendiğine ve zorlaştırıldığına, bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2022 yılı gayri safi gelirlerinin binde beşi oranında olmak üzere; Sabri Bakışgan ve Oğulları Gıda San. Tic. Ltd. Şti.ye (.....) -TL idari para cezası verilmesine gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.